

УДК 82–94+655.535.7+821.161.2

Т. Б. Романів**ДЖЕРЕЛА ПРО ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ, ГРОМАДСЬКУ
ТА НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ОСТАПА ТЕРЛЕЦЬКОГО**

В статті дано огляд писемних джерел Державного архіву Івано-Франківської області, Державного архіву Львівської області, Центрального державного історичного архіву України у м. Львові, Архіву Віденського університету (Archiv der Universitdt Wien), Державного архіву (Haus-, Hof- und Staatsarchiv) міста Відня, Відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, Відділу рукописів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка АН України, що містять відомості про станіславський період, студентські роки, часи «візії» у Відні, громадську і наукову діяльність Остапа Степановича Терлецького.

Ключові слова: Остап Терлецький, джерела, громадсько-політична і наукова діяльність.

Серед когорти відомих громадсько-політичних діячів, вчех останньої третини XIX ст. посідає вельми помітне, однак досі належно не поціноване місце літературознавець, історик, філософ і правознавець Остап Терлецький (псевд. — Р. Мак, Н. Заневич, В. Кістка, О. Туземний). Писар Станіславської громади, організатор і редактор учнівської рукописної газети «Зірка» (1865–1867 рр.), почесний член і голова з середини 1870-х років українського академічного товариства «Січ» (Відень), один із засновників першої політичної течії європейського зразка в Україні — Русько-української радикальної партії, автор літературно-публіцистичних та наукових праць на історичну, економічну, літературну та суспільно-політичну теми («Першопричини великоруського народу» (1873), «Галицько-руський нарід і галицько-руські народовці» (1874), «Лихва на Буковині» (1878), «Літературні стремління галицьких русинів від 1772 р. до 1848 р.» (1895), «Галицько-руське письменство у 1848–1875 рр.» (1903), «Історія української держави. Княжа Доба» (1923), «Історія української держави. Козацька доба» (1924), «Робітницька плата і рух робітницький в Австрії в послідніх часах» (1881), «Українське село в драмах Карпенка-Карого» та інші). Це далеко неповний перелік граней діяль-

ності Остапа Терлецького, якому «судилося жити й терпіти і проявляти певний вплив у Галицькій Русі в пору тяжкого перелому, і в додатку судилося впасти одною з жертв такого перелому» [1, с. 1].

Історіографічні пошуки проблеми, внесеної в заголовок даної статті, дозволили виявити перші інтерпретації діяльності О. Терлецького та її суспільної значимості. Вони належать перу його сучасників: І. Франку, В. Гнатюку, К. Студинському, Я. Окуневському, М. Павлику [1]. Як представник революційно-демократичного табору О. Терлецький постає в науковому доробку істориків радянського часу [2]. А у наукових розвідках С. Злупко, В. Калинович, Н. Асонової, В. Сокуренько, О. Лисенко, П. Манзенко, С. Кіраля, І. Білінкевич [3] відбито його суспільно-політичні погляди. Проте потрібно пам'ятати про політичну заангажованість даних праць, зумовлену догмами і стереотипами комуністичної доби, у зв'язку з чим їхнє значення як інформаційного ресурсу в сучасних умовах істотно понижуються.

В роки незалежності України колоритна постать О. Терлецького розглядається на тлі суспільно-політичних рухів [4], виникнення політичних партій Галичини [5], у контексті громадсько-політичної діяльності діячів [6] окресленого періоду. Зацікавлення дослідників Б. Сенюка, І. Мицко, Л. Тимошенко викликав генетичний рід Терлецьких [7]. Деякі історики права (Т. Андрус'як, О. Мироненко, В. Горбатенко, Г. Трофанчук) [8] відзначають вплив марксизму і соціалістичної ідеології на Терлецького, на основі якої той вибудував свої концепції щодо сутності права. На демократичність ідей О. Терлецького та підтримку ним федеративного устрою у слов'янських народів вказує Г. Трофанчук. Розуміння «національного» українським галицьким інтелектуалом знайшло відбиток у статті В. Бака [9].

Дослідження окремих граней діяльності О. Терлецького заклали основу для створення даної статті. Виходячи з наукового, теоретичного та практичного значення теми, використавши неопубліковані джерела, що зберігаються у фондах Державного архіву Івано-Франківської області, Львівського обласного державного архіву, Центрального історичного архіву України у Львові, Архіву Віденського університету (Archiv der

Universitdt Wien), Державного Архіву міста Відня (Haus, Hof- und Staatsarchiv), автор поставила за мету провести всебічне та об'єктивне дослідження життєвого шляху, громадської та наукової діяльності Остапа Степановича Терлецького, його ролі у процесі національно-культурного розвитку, в рамках Австро-Угорської імперії.

Джерельну базу дослідження автобіографічних даних Остапа Терлецького складають матеріали Державного архіву Івано-Франківської області, зокрема, запису у метричній книзі с. Назірної про народження О. Терлецького від 5 лютого 1859 р. [10, арк. 39] в сім'ї священника. Походив Остап з давнього великого роду Терлецьких, котрі належали до дрібної підкарпатської шляхти гербу Сас. Початкову освіту здобув в Коломиї, а в 1859 р. став гімназистом. Підтвердженням чого є свідчення успішності О. Терлецького — учня Першої вищої гімназії ім. Романовського у м. Станіславі (1860–1868 рр.) [11, арк. 40–41, 159–160, 244–245, 304–305, 353–354, 390–391, 415–416, 387–388, 394–395]. Начався О. Терлецький в гімназії добре, особливо в останніх класах. Класні журнали засвідчують зміну ним метричного імені Станіслав на Євстахій — Остап, що була тоді модною серед молоді і виникла як реакція на колонізацію Галичини. За час діяльності О. Терлецького як громадівця сформувався його світогляд, позитивний вплив на який справили і гімназисти — пізніше громадські діячі В. Навроцький, М. Бучинський, Л. Заклинський. Нечисленні документи із двох фондів ДАІФО головно ілюструють дитячі і юнацькі роки перебування О. Терлецького на Станіславщині.

Представницькіша документальна база про діяльність О. Терлецького в Державному архіві Львівської області. Вона стосується його студентських років. Серед документів запис у головному каталозі студентів юридичного факультету Львівського університету про навчання О. Терлецького протягом зимового семестру 1868/69 навчального року; наказ ректорату про відрахування О. Терлецького з юридичного факультету Львівського університету за власним бажанням і перехід на філософський факультет (24 лютого 1869 р.); [12, арк. 96]. Даний факт пояснюється побутуванням серед станіславської молоді думки, що по закінченні гімназії вони повинні навчатися на філософському факультеті, аби відтак виховувати в націо-

нальному дусі шкільну молодь. Зрозуміло, Терлецькому, який перебував в полоні суспільних проблем, філософія імпонувала більше, ніж юриспруденція. Доповнив джерельну базу університетських студій запис у головному каталозі студентів філософського факультету Львівського університету про звільнення О. Терлецького від військової служби, 1869 р.; [13, арк. 31-зв. 32], диплом про закінчення О. Терлецьким філософського факультету Львівського університету, 10 липня 1872 р. [14, арк. 410, 411].

По закінченні «абслюторії» «слабовитий і скуплений в собі» Терлецький мав шанси вийти на «кабінетного наукового робітника», отримавши посаду «урядника» університетської бібліотеки у Відні [15]. Цьому сприяли добрі знання іноземних мов (англійської, французької, польської та німецької), належна професійна підготовка. Тут він починає працювати над темою «Реформи Йосифа II та їх вплив на соціальні та національні відносини в Галичині». Але не політика кабінетів (великодержавна) цікавила його, а класова, соціальна боротьба.

Зміст громадсько-політичної роботи О. Терлецького розкривають архівні матеріали Центрального історичного архіву України у Львові. Серед них: лист В. Навроцького до М. Бучинського з відомостями про поїздку О. Терлецького на археологічний з'їзд у Києві 1874 р. (24 жовтня 1874 р., Ряшів) [16, арк. 36]; листи М. Бучинського до секретаря редакції журналу «Вперед» В. Смирнова у Лондон з рекомендацією О. Терлецького як розповсюджувача журналу серед молоді, 1874–1875 рр., Станіслав [17, арк. 11–13]; протокол проведення поліцією обшуку в бібліотеці Віденського університету, де працював О. Терлецький, 1877 р., 16 червня, Відень [18, арк. 63]; протокол обшуку на квартирі О. Терлецького у Відні, складений поліцією 18 червня 1877 р. [19, арк. 68–78]; протокол судового допиту О. Терлецького, звинуваченого у приналежності до таємних організацій, складений поліцією у Відні 19 червня 1877 р. [20, арк. 51–52]; довідка про роботу О. Терлецького у бібліотеці Віденського університету, видана поліцією 23 червня 1877 р., Відень [21, арк. 62]; довідка про друкування соціалістичних брошур у друкарні Я. Ковачева у Відні на замовлення О. Терлецького, видана поліцією у червні 1877 р., Відень [22, арк. 67]; розпорядження Львів-

ського крайового карного суду про арешт О. Терлецького у зв'язку з приналежністю до таємних організацій від 18 липня 1877 р., Львів [23, арк. 98]; протокол допиту О. Терлецького у Львівському крайовому карному суді, звинуваченого у поширенні соціалістичних ідей від 29 липня 1877 р., Львів [24, арк. 1–23]; обвинувачувальний акт державної прокуратури у Львові в справі І. Франка, М. Павлика, О. Терлецького та ін. обвинувачених у приналежності до таємних організацій (10 жовтня 1877 р., Львів) [25, арк. 16–25]; протокол, складений у Львівському крайовому карному суді під час вручення О. Терлецькому акту звинувачення (23 листопада 1877 р., Львів) [26, арк. 33]; опис документів, конфіскованих під час арешту О. Терлецького у Відні (1877 р.) [27, арк. 101–116]; протокол допиту у Львівському крайовому карному суді І. Франка, М. Павлика, О. Терлецького, звинувачених у поширенні соціалістичних ідей (14–16 січня 1878 р., Львів) [28, арк. 64–69]; анкетні дані заарештованого О. Терлецького, складені у Львівському крайовому карному суді 15 січня 1878 р. [29, арк. 129 зв.]; вирок Львівського крайового карного суду І. Франкові, М. Павликові, О. Терлецькому та ін., звинуваченим у поширенні соціалістичних ідей (21 січня 1878 р., Львів) [30, арк. 191–200]; розпорядження Львівської державної прокуратури охороні тюрми про звільнення О. Терлецького з ув'язнення (21 січня 1878 р., Львів) [31, арк. 5]; протокол Львівського крайового карного суду про зобов'язання О. Терлецького подавати поліції відомості про зміну місць проживання (21 січня 1878 р., Львів) [32, арк. 2]. Відповідно, є декілька доповідних записок О. Терлецького Львівському крайовому карному суду про зміну адреси проживання (доповідна записка О. Терлецького Львівському крайовому карному суду про свою адресу від 2 квітня 1878 р., Відень; доповідна записка О. Терлецького Львівському крайовому карному суду про нову адресу від 12 липня 1878 р., Люча [33, арк. 7–8, 49–50].

Окремі документи ЦДІА України у м. Львові висвітлюють поведінку О. Терлецького під час судових засідань, відбування ним ув'язнення та його контакти з іншими заарештованими за соціалістичну агітацію, наприклад: рапорт управи в'язниці у Львові Львівському крайовому карному суду про відбування

кари О. Терлецьким від 14 вересня 1878 р., Львів [34, арк. 8], а також притягнення О. Терлецького як свідка в інших політичних процесах (протокол допиту О. Терлецького у Львівському крайовому карному суді у справі А. Павлик та ін., звинувачених у приналежності до таємних соціалістичних організацій (25 березня 1879 р., Львів) [35, арк. 1–2]. Заарештованих судили на підставі непрямих доказів. Проте, ані суддя, ані галицька публіка не мали чіткого поняття, що таке соціалізм і в чому полягає його злочинний характер.

Доказову базу інкримінованої О. Терлецькому соціалістичної агітації склали: лист В. Навроцького від 20.06.1876 р., написаний у відповідь на запит Терлецьким до участі Навроцького у часописі з соціалістичним напрямком, що мав виходити у Відні, і «картка» М. Драгоманова з Женеві до О. Терлецького (26.10.1876 р.), у якій Драгоманов просив того відіслати 200 екземплярів своєї брошури «По вопросу о малорусской литературе» до Галичини, забрати з «друкарні» Ковачева у Відні болгарську історію Гільфердінга і кілька чисел «Пчелы» — ілюстрованої газети, що виходить у Петербурзі.

Остап зізнався, що був за «переконанням соціалістом», приятелем і політичним однодумцем Драгоманова і вважає себе одним із «нечисленних речників» соціалістичної думки серед галицьких українців.

Важливим для характеристики діяльності О. Терлецького є також особові картки, складені поліцейськими органами, численні довідки та інформації. Серед них: особова картка О. Терлецького, складена Віденською поліцією 17 червня 1877 р. [36, арк. 54]; особова картка О. Терлецького, складена у Львівському крайовому карному суді 26 липня 1877 р., Львів, [37, арк. 100]; довідки про посаду і заробітну плату О. Терлецького, видані адміністрацією бібліотеки Віденського університету 23 липня 1877 р. [38, арк. 88–89] і 17 жовтня 1877 р. [39, арк. 28], а також довідка про роботу О. Терлецького у бібліотеці Віденського університету, видана поліцією 23 червня 1877 р. і медична довідка про стан здоров'я О. Терлецького від 17 червня 1877 р., Львів [40, арк. 53–62] і т. ін.

Документи ЦДІА України у Львові дають можливість відзначити і перші оцінки, які давали його діяльності сучасники і найближче оточення. Визначальною в цьому контексті є стаття

М. Павлика, подана в редакцію ЗНТШ (М. Павлик. До відносин межи М. Драгомановим і др-ом О. Терлецьким (Лист у редакцію ЗНТШ). Стаття. 1902. Вересня 27. Львів) [41, арк. 1–23].

В основному документи фондів (Ф. 834 Українське студентське товариство «Січ» у Відні; Ф. 663 Михайло Павлик — український письменник і громадський діяч; Ф. 152 Крайовий суд, м. Львів; Ф. 362 К. Студинський — академік; Ф. 309 НТШ у Львові). ЦДІА України у м. Львові чи не найповніше відбивають часи «візії» Остапа Терлецького у Відні, де він вступає до українського академічного товариства «Січ», стає його почесним членом і головою з середини 1870-х років [42, арк. 49]. Терлецький і Драгоманов надали новий напрям роботі в товаристві і виробили в січовиків новий світогляд, «оснований на західноєвропейським соціалізмі». «Апостольські» слова Драгоманова викликали переворот в «Січі» [43, арк. 3], а промови, відчити і книжки Терлецького оживили внутрішнє життя в «Січі». Завдяки їм «Січ» стала літературно-науковим товариством і надала напрямок не тільки українському студентству, але й галицькій Україні [44, с. 11].

У Відні О. Терлецький пориває з народовством і утворює новий напрям, який схилився до соціальних ідеалів і критично ставився до принципів народовства [45]. Це був час перелому у світогляді О. Терлецького, його крок до ідеології радикальної національної демократії.

У «Січі» всі горнулися до О. Терлецького, бо був він найповажнішою особою, вченим в європейському дусі, щирого серця і гарячого патріотизму, «був ментором і щирим товаришом». Найбільше сил і засобів Остап спрямував на просвіту молоді, щоб, навчившись «правдивої європейської культури» і не занедавши свій «спеціальний фах», стала «щирими робітниками для народної справи» [46, арк. 8].

Саме завдяки Остапові віденські українці в університеті зрозуміли «духа нашої історії, тої невпинної боротьби демосу проти шляхетсько-польського утиску й визиску». Остап був переконаний, що «...доля України, так легко вернетця, як легко утекла!.. Буде Україна мала долю-волю свою!» (незалежність. — *Т. Р.* [47]).

Джерелом вивчення віденського періоду наукової та громадсько-політичної діяльності Остапа Терлецького є і ма-

теріали архівів Відня (Республіка Австрія). Так, зокрема, в Архіві Віденського університету (Archiv der Universitdt Wien), знаходяться особові картки (Notes) студента О. Терлецького філософського (SS 1873; WS 1872/73) та юридичного (US 1879/80) факультетів і стосуються його навчання у Львівському університеті. В «Огляді академічних установ, професорів, приватних доцентів, вчителів, посадових осіб та інших в Віденському університеті (Übersicht der Academischen Behörden, Professoren, Privatdocenten, Lehrer, Beamten etc. an der K. K. Universität zu Wien, FUL das studien-jahr) за 1872/1873, 1873/1874, 1874/1875, 1875/1876, 1876/1877, 1877/1878 навчальні роки зроблено запис про те, що О. Терлецький є помічником вченого університетської бібліотеки, та вказано адресу його проживання у Відні. Зазначені дані свідчать про роботу Терлецького в бібліотеці Віденського університету.

Доповнюють джерельну базу і архівні матеріали Державного архіву (Haus, Hof-und Staatsarchiv) міста Відня. У книгах фонду інформаційного бюро Міністерства зовнішніх справ (Informationsburo des k.k. Ministeriums der Aussern) зафіксовані прізвища О. Терлецького (Index 49, 1877, Band I, Seite 464. — 332.865.2262.4559; Index 50, 1878/1879. — 225.1612; INDEX 1882/1883,-3373) та М. Драгоманова (Index 49, 1877, Band I, Seite '464. — 332.576.765.2174.2262), М. Павлика (Index 50, 1878/1879. — 2161), І. Франка (Index 50, 1878/1879. — 225), Я. Ковачева (Index 1876. — 738), Барабаша (Index 49, 1877, Band I, Seite 464. — 1960.1982.2262.4559), які перебували у час «візії» Терлецького у Відні та з ним співпрацювали на «поли політичнім». А під рубрикою «Polnische Comspiraciones in Wien und Lemberg» (Польські конспірації у Відні та Львові), її офіційна назва документа у справі «Барабаша і товаришів», числяться справи, які стосуються галицьких соціалістів, зокрема, судових процесів над О. Терлецьким (1960.1982.2174.2262.3306.4559 / 70).

Виявлена джерельна база достатньо презентабельна. Її складають рукописні матеріали; хронікальні матеріали, листування О. Терлецького з громадськими й науковими діячами Галичини, які дозволяють охарактеризувати діяльність та ідейні засади О. Терлецького, окреслити його позицію щодо українських політичних сил.

Перспективним напрямком залишається дослідження діяльності О. Терлецького на основі джерел Відділу рукописів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка АН України, Відділу рукописів та Відділу україніки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України.

Література та джерела

1. Франко І. Я. Др. Остап Терлецький. Спомини і матеріали / І. Я. Франко // ЗНТШ, 1902 р. — Т. 50. — С. 1–64; Гнатюк В. Національне відродження австро-угорських українців. — 1772–1880 / В. Гнатюк. — Відень: Накладом «Союзу визволення України», 1916. — 65 с.; Студинський К. Іван Франко і товариші в соціалістичнім процесі 1878 р. / К. Студинський. — Україна, 1926. — Кн. 6. — С. 56–114; Окуневський Я. Пам'яті Остапа Терлецького / Я. Окуневський // Літературно-науковий вісник, 1902. — Т. XX, Кн. 12, річник V. — С. 171–174; Павлик М. Остап Терлецький / М. Павлик // Громадський голос, 1902. — Ч. 16–17. — С. 121–123.
2. Возняк С. М. У боротьбі за дружбу народів (Пробл. нації і націон. відносини в ідеології української революційної демократії останньої чверті XIX ст.) / С. М. Возняк. — Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1981. — 191 с.; Пашук А. І. Проблеми суспільно-політичного розвитку в ідеології революційного демократизму України (Друга половина XIX ст. — початок XX ст.) / А. І. Пашук. — Львів: Вища школа. Вид-во при Львів ун-ті, 1982. — 182 с.
3. Злупко С. Важливий документ про соціалістичні погляди Остапа Терлецького / С. Злупко // Наук.-інформ. бюлетень архівного управління УРСР. — 1964. — № 3. — С. 56–63; Асонова Н. Т. Соціалістичні погляди українських революціонерів-демократів (кін. XIX — поч. XX ст.) / Н. Т. Асонова. — К.: Вища школа, 1977. — 128 с.; Калинович В. І. Революційний демократ Остап Терлецький — пропагандист соціалістичних ідей в Галичині: З історії прогресивної суспільно-політичної думки в Галичині в другій половині XIX ст. / В. І. Калинович // Вісник Львівського університету. Сер. Юридична. — 1966. — С. 25–31.; Сокурено В. Демократические учения о государстве и праве на Украине во второй половине XIX века: (Драгоманов, С. Подолинський, О. Терлецький) / В. Сокурено. — Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1966. — 265 с.; Манзенко П. Т. Суспільно-політичні і філософські погляди М. Павлика / П. Т. Манзенко. — К., 1962. — 123 с.; Лисенко О. Я. Остап Терлецький / О. Я. Лисенко // Жовтень. — 1959. — № 5. — С. 110–117; Кіраль С. Стежки Остапа Терлецького / С. Кіраль // Жовтень. — 1984. — № 12. — С. 93–95; Білінкевич І. Він жив для народу: О. Терлецький / І. Білінкевич // Червоний шлях. —

1971. — 5 лют.; Яцкевич Є. А. Становище робітничого класу Галичини в період капіталізму (1848–1900). — К.: Вид-во АН УРСР, 1958. — С. 79–105.
4. Грицак Я. «Молоді радикали в суспільно-політичному житті Галичини (кінець XIX ст.)» / Я. Грицак // Записки НТШ, Т. СС ХХІІ. Праці іст.-філософської секції. — Львів, 1991. — С. 71–110; Перенесення центру національного руху на західноукраїнські землі / Я. Й. Грицак // Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. — Генеза, 2000. — С. 76; Грицак Я. Історія України 1772–1999 (народження модерної нації). — Львів. — 2000. — С. 94; Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко і його спільнота (1856–1886) / Я. Грицак. — Київ: Критика, 2006. — С. 166, 179, 181–182, 184–186, 322, 325, 298, 416.
5. Кугутяк М. Карби 5. Рутенці, москвофіли і народовський рух / Суспільно-політичний рух в Галичині 50–70-х рр. XIX ст. / М. Кугутяк // Світ молоді. — 1990. — 13 жовтня; Кугутяк М. Галичина: Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. — 1939 р.) / М. Кугутяк. — Івано-Франківськ, 1993. — С. 63–66, 72–74, 49–52; Кугутяк М. Карби: 6. Нова хвиля поступу / Про суспільно-політичне життя Галичини у 60–80-х рр. XIX ст. / М. Кугутяк // Світ молоді. — 1990. — 3 листопада; Сухий О. М. Національна ідея в програмах та діяльності українських політичних партій Галичини (кінець XIX — початок XX ст.) / О. М. Сухий. — Львів: Камеяр, 1998. — С. 7; Сухий О. М. Галичина між Сходом і Заходом. Нариси історії XIX — початку XX ст. / О. М. Сухий. — Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. — С. 42, 103; Сухий О. М. від русофільства до москвофільства: російський чинник у громадській думці та суспільно-політичному житті галицьких українців у XIX ст. / О. М. Сухий. — Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2003. — 496 с.; Нариси історії суспільних рухів і політичних партій в Україні (XIX–XX ст.) / [Малик Я. Й., Вол Б. Д., Гелей С. Д. та ін.], за заг. ред. Я. Й. Малик. — Львів: Світ, 2001. — 296 с. — С. 23.
6. Андрухів І. О. Українські молодіжні товариства Галичини: 1861–1939 (Короткий історичний нарис) / І. О. Андрухів. — Івано-Франківськ, 1995. — С. 33–34; Арсенич П. Заклинські. Із серії «Славні галицькі родини». До 1110-річчя Галича / П. Арсенич. — Івано-Франківськ, 1995. — С. 7–9, 10; Полек В. Мелітон Бучинський: Голос правди і громадянськості / В. Полек, П. Арсенич // Українство: Національно-духовні виміри. Збірник наукових праць і матеріалів. — Випуск 1. — Івано-Франківськ, 2005. — С. 357–358; Арсенич П. Родина Озаркевичів / П. Арсенич. — Коломия: Вік, 1998. — С. 54; Арсенич П. Українські правники в національному відродженні Галичини: 1848–1939 рр. / П. Арсенич, І. Андрухів. — Івано-Франківськ, 1996. — С. 7–8; Лысяк-Рудницький Иван «Между историей и политикой» [Под ред.

- Д. Фурмана, Я. Грыцака]. — М. — СПб.: Летний сад, 2007. — С. 238, 329.
7. Сенюк В. Непогасне світло. Біографічна повість / В. Сенюк. — Коломия: Світ. — 1993. — 112 с.; Сенюк В. Яскраве сузір'я родини Терлецьких / В. Сенюк // Рідна земля. — 2003. — 29 липня.
 8. Андрус'як Т. Шлях до свободи (Михайло Драгоманов про права людини) / Т. Андрус'як. — Львів: Світ, 1998. — С. 29–33; Мироненко М. Історія вчень про державу і право: Навчальний посібник / М. Мироненко, В. Горбатенко. — К.: Академія, 2010. — С. 330–331; Трофанчук Г. І. Історія вчень про державу і право: Навч. посіб. / Г. І. Трофанчук. — К.: Магістр. — ХХІ сторіччя, 2005. — С. 256.
 9. Бак В. Поняття національного в українській філософській думці Галичини останньої третини ХІХ ст. / В. Бак // Людина і політика. — 2002. — № 2. — С. 99–100.
 10. ІФОДА, ф. 631, оп. І, № 135, арк. 39.
 11. ІФОДА, ф. 292, оп. І, № 32, арк. 40 зв. — 41; № 34, арк. 159 зв. — 160; № 35, арк. 244 зв. — 245; № 36, арк. 304 зв. — 305; № 37, арк. 353 зв. — 354; № 38, арк. 390 зв. — 391; № 39, арк. 415 зв. — 416; № 40, арк. 387 зв. — 388; № 41 арк. 394 зв. — 395.
 12. ЛОДА, ф. 26, оп. 26, № 216, арк. 96.
 13. ЛОДА, ф. 26, оп. 15, № 541, арк. 31 зв. — 32.
 14. ЛОДА, ф. 26, оп. 15, № 716, арк. 410–411.
 15. Archiv der Universität Wien, Z 85, bersicht der akademischen Behörden, der den einzelnen Facultet zugehrenden Decane, Pro-Decane, Professoren, Privatdoccenten, Lehrer, Adjuncten, und Assistenten, dann der Kirche, Bibliothek, Kanzlei, Guastur, Pedellenamt etc an der Kaiserl. Konigl.
 16. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14416, арк. 36.
 17. ЦДІА України у м. Львові, ф. 663, оп. І, № 415, арк. 11–13, 25–27.
 18. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 63.
 19. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14392, арк. 68–78.
 20. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 51–52.
 21. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 62.
 22. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 67.
 23. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14406, арк. 98.
 24. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14410, арк. 1–23.
 25. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14416, арк. 16–25.
 26. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14416, арк. 33.
 27. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14406, арк. 101–116.
 28. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 64–69.
 29. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14417, арк. 129 зв.
 30. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14417, арк. 191–200.
 31. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14418, арк. 5.
 32. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14418, арк. 2.
 33. ЦДІА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14420, арк. 7–8; арк. 49–50

34. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14420, арк. 8.
35. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14779, арк. 1-2.
36. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 54.
37. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14406, арк. 100.
38. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 1406, арк. 88-89.
39. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14416, арк. 28
40. ЦДДА України у м. Львові, ф. 152, оп. 2, № 14397, арк. 53, 62.
41. ЦДДА України у м. Львові, ф. 663, оп. 1, № 173, арк. 1-23.
42. ЦДДА України у м. Львові, ф. 834, оп. 1, спр. 10, арк. 49-50.
43. ЦДДА України у м. Львові, ф. 834, оп. 1, спр. 115, арк. 3.
44. Мишуга Л. Спогад декадента / Л. Мишуга // Над синім Дунаєм. Ювілейний збірник українського академічного товариства «Січ» у Відні [За ред. О. Грицяя, Т. Марітчака]. — Відень, 1932. — С. 11.
45. Терлецький О. Галицько-руський нарід і галицько-руські народо-вці / О. Терлецький // Правда. — 1874. — Ч. 17.
46. ЦДДА України у м. Львові, ф. 834, оп. 1, спр. 8, арк. 8-9.
47. Терлецький Остап. Лист до Окуневського Ярослава 5.12.1886 // ІЛШ, Відділ рукописів і текстології. — Ф. 119. — Од. зб. 129.

Анотації

Романив Т. Б. Источники о жизненном пути, общественной и научной деятельности Остапа Терлецкого.

В статье дан обзор письменных источников Государственного архива Ивано-Франковской области, Государственного архива Львовской области, Центрального государственного исторического архива Украины во Львове, Архива Венского университета (Archiv der Universitdt Wien), Государственного архива (Haus-, Hof- und Staatsarchiv) города Вены, содержащие сведения о станиславском и венском периодах, студенческих временах, общественной и научной деятельности Остапа Степановича Терлецкого.

Ключевые слова: Остап Терлецкий, источники, общественно-политическая и научная деятельность.

Romaniv T. B. Sources about the biography, political and scientific activity of Ostap Terletskyi.

The article gives the survey of written sources from the State Archive of Lviv, State Archive of Ivano-Frankivsk region, State Archive of Lviv region, Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv, Archive of Vienna University, State Vienna Archive. All these materials contain information about the Stanislavian period, students' years of Ostap Terletskyi, the period he stayed in Vienne, his social and political activity.

Key words: Ostap Terletskyi, sources, social and political, scientific activity

Надійшла до редакції 28 грудня 2013 року